

Vergaderjaar 2021–2022

35 145

Voorstel van wet van de leden Bisschop en Kwint tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met de afschaffing van het lerarenregister en het registervoorportaal

I

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 28 juni 2022

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ hadden kennisgenomen van de brief² van 17 februari 2022 waarin de Minister de Kamer informeerde over de bekrachtiging van het initiatiefvoorstel-Bisschop en Kwint Afschaffing van het lerarenregister en het registervoorportaal alsmede over het opheffen van het vrijwillig lerarenportfolio. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** wensten naar aanleiding hiervan gezamenlijk enkele vragen te stellen. De leden van de **PVV**-fractie wensten naar aanleiding hiervan eveneens enkele vragen te stellen.

Naar aanleiding hiervan is op 30 maart 2022 een brief gestuurd aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs.

De Minister heeft op 28 juni 2022 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Dragstra

¹ Samenstelling:

Essers (CDA), Ganzevoort (GL), Van Strien (PVV), Van Apeldoorn (SP), Atsma (CDA), Pijlman (D66) (*ondervoorzitter*), Schalk (SGP), Klip-Martin (VVD), De Bruijn-Wezeman (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), Beukering (Fractie-Nanninga). A.J.M. van Kesteren (PVV), De Blécourt-Wouterse (VVD), Vos (PvdA), Van den Berg (VVD), Dessing (FVD), Doornhof (CDA), Veldhoen (GL), Vendrik (GL), Van der Voort (D66), De Vries (Fractie-Otten), Nanninga (Fractie-Nanninga), Raven (OSF) Verkerk (CU) (*voorzitter*), Prast (PvdD) en Fiers (PvdA).

² *Kamerstukken I 2021/22, 35 145, H.*

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs

Den Haag, 30 maart 2022

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief³ van 17 februari 2022 waarin u de Kamer informeert over de bekrachtiging van het initiatiefvoorstel-Bisschop en Kwint Afschaffing van het lerarenregister en het registervoorportaal alsmede over het opheffen van het vrijwillig lerarenportfolio. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** wensen naar aanleiding hiervan gezamenlijk enkele vragen te stellen. De leden van de **PVV**-fractie wensen naar aanleiding hiervan eveneens enkele vragen te stellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA gezamenlijk

De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** hebben de volgende vragen:

1. De regering geeft aan dat de keuze om het vrijwillig lerarenportfolio als faciliteit van de overheid ook niet opportuun te achten, gemaakt is op basis van een «zorgvuldige afweging». Kan de regering de gemaakte afweging nader onderbouwen? Deze leden verzoeken de regering om in de beantwoording in te gaan op de geraamde beheerskosten van een mogelijke voorzetting.
2. De regering geeft in de brief voorts aan dat er weinig draagvlak in het veld is voor het continueren van een vrijwillig portfolio. De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA vermoeden dat het draagvlak tot op heden vooral bepaald is door het verplichtend karakter. Graag ontvangen deze leden van de regering een reflectie op deze aanname. Waar baseert de regering haar stellingname op? Welk overleg met het onderwijsveld dan wel onderzoek onder leraren heeft de regering gedaan om tot de conclusie te komen dat er weinig draagvlak is?
3. Na de afschaffing van het lerarenportfolio in de verplichte vorm ligt de bal bij het onderwijsveld om te komen tot een passende vorm van structureel borgen van bekwaamheidsonderhoud. Heeft de regering overwogen om het vrijwillig lerarenportfolio vooralsnog tijdelijk overeind te houden in afwachting van de resultaten uit het onderwijsveld zelf? Dit zou immers kapitaalvernietiging kunnen voorkomen, aldus deze leden.
4. Hoe beoordeelt de regering de uitspraken van de voormalige Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media tijdens het debat op 9 november 2021 over dit wetsvoorstel: «Allereerst blijven we de ruimte bieden om gebruik te maken van het vrijwillig portfolio. Waar het kan, gaan we dat ook promoten.»⁴ En «Goed, op vrijwillige basis kon dat in ieder geval met een portfolio. Dat is natuurlijk nog geen lerarenregister, maar het is wel heel belangrijk om op die wijze toch het beheer te hebben over je eigen nascholing en de wijze waarop je je verder wilt ontwikkelen.»⁵ Aan het eind van dit debat deed de toenmalige Minister over het vrijwillig portfolio nog de volgende uitspraak: «Het is helder waar uw Kamer aan denkt met betrekking tot

³ Kamerstukken I 2021/22, 35 145, H.

⁴ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 18–19.

⁵ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 19.

een aantal van deze aspecten.»⁶ Gelet op voormelde passages vragen deze leden de regering hoe het mogelijk is dat zij thans schijnbaar zonder nader onderzoek of inhoudelijke argumentatie een andere kant op gaat dan de mening van de Kamer die in het debat duidelijk naar voren kwam.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de fractie van de **PVV** wijzen erop dat er vanaf 1 augustus 2018 een online lerarenportfolio bestaat dat de leraar ondersteunt in het bijhouden en inzichtelijk maken van zijn of haar professionele ontwikkeling. Dit portfolio is vrijwillig te gebruiken, is eigendom van de leraar zelf en niemand heeft hier verder inzage in. De regering wil het vrijwillig portfolio niet in stand houden vanwege de hoge kosten en een zeer beperkt aantal gebruikers dan wel het ontbreken van draagvlak in het onderwijsveld.

Kan de regering aangeven op welk onderzoek de conclusies zijn gebaseerd dat het vrijwillig portfolio vanwege de hoge kosten en het ontbreken van draagvlak in het onderwijsveld opeens moet worden afgeschaft?

De leden van de fractie van de PVV merken op dat tijdens het debat over het initiatiefvoorstel-Bisschop en Kwint Afschaffing van het lerarenregister en het registervoorportaal op 9 november 2021 de toenmalige Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft aangegeven dat met name de mening van alle vertegenwoordigers van leraren ertoe doen. En dat het volgens de Minister de intentie van de regering is om het onderwijsveld breed te betrekken bij de ontwikkeling van onderwijsbeleid of -wetgeving. In dat debat werd het portfolio door de Minister als belangrijk gedefinieerd; «Op die wijze heb je toch het beheer over je eigen nascholing en de wijze waarop je je verder wilt ontwikkelen».⁷

Kan de regering aangeven of vertegenwoordigers van het werkveld, waaronder de Algemene Onderwijsbond (Aob), PO in actie, Leraren in Actie en Beter Onderwijs Nederland (BON), het eens zijn met de regering om het vrijwillig portfolio niet in stand te houden en of deze vertegenwoordigers van en uit het onderwijsveld ook voorafgaand aan dat besluit hierover zijn gehoord?

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.J. Verkerk

⁶ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 30.

⁷ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 19.

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 juni 2022

Met deze brief beantwoord ik mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de vragen van de fractieleden van GroenLinks, PvdA en PVV over het, inmiddels tot wet verheven, initiatiefvoorstel-Bisschop en Kwint Afschaffing van het lerarenregister en het registervoorportaal (gepubliceerd in Staatsblad 2022, 86).

De fractieleden van GroenLinks, PvdA en PVV vragen naar een nadere onderbouwing van de gemaakte afweging om het vrijwillig lerarenportfolio als faciliteit van de overheid niet opportuun te vinden en te stoppen. Deze leden verzoeken de regering om in de beantwoording in te gaan op de geraamde beheerskosten van een mogelijke voortzetting. De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA vermoeden dat het draagvlak tot op heden vooral bepaald is door het verplichtend karakter. Graag ontvangen deze leden van de regering een reflectie op deze aanneme. Waar baseert de regering haar stellingname op? Tot slot vragen de leden van de PVV naar de conclusies op welk onderzoek de conclusies zijn gebaseerd dat het vrijwillig portfolio vanwege de hoge kosten en het ontbreken van draagvlak in het onderwijsveld opeens moet worden afgeschaft?

Het stopzetten van het lerarenportfolio is een gevolg van het afschaffen van het lerarenregister. In de beantwoordingbrief van mijn ambtsvoorganger van 24 september 2021⁸ is al eerder gesteld dat door het schrappen van de registerbepalingen in de wet de juridische basis onder het vrijwillige lerarenportfolio komt te vervallen. De wettelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens voor het lerarenportfolio ontbreekt dan. Dit betekent dat afgewogen diende te worden of deze wettelijke basis voor het lerarenportfolio op andere wijze gecreëerd moet worden of met het instrument lerarenportfolio gestopt wordt. Eén van de belangrijkste overwegingen om het vrijwillig lerarenportfolio niet te continueren op een andere grondslag is het draagvlak onder de beroepsgroep. Daarnaast bedragen de jaarlijkse beheerskosten ca € 3,5 miljoen. Een nieuwe doorstart zou betekenen dat naast de jaarlijkse kosten ook extra ontwikkelkosten voor het ICT systeem zouden moeten worden gemaakt. Die kosten staan niet in verhouding tot het beperkt aantal gebruikers.

De leden van GroenLinks en PvdA vragen welk overleg met het onderwijsveld dan wel onderzoek onder leraren heeft de regering gedaan om tot de conclusie te komen dat er weinig draagvlak is?

Het draagvlak is bepaald op basis van het aantal actieve gebruikers. Schoolbesturen leveren de basisgegevens van leraren via DUO of eigenstandig bij het portfolio aan. Leraren ontvangen vervolgens een brief van het CIBG. Hierin worden zij uitgenodigd om gebruik te maken van het portfolio en zichzelf ook te registreren. Dit is niet verplicht. Slechts een klein percentage van de leraren doet dit. Dat heeft ertoe geleid dat het lerarenportfolio slechts 15.000 geregistreerde gebruikers heeft. Dit is een zeer klein percentage van de ruim 230.000 werkende leraren in Nederland.

⁸ Kamerstukken I 2021/22, 35 145, C

De fractieleden van de PVV vragen of de regering kan aangeven of vertegenwoordigers van het werkveld, waaronder de Algemene Onderwijsbond (Aob), PO in actie, Leraren in Actie en Beter Onderwijs Nederland (BON), het eens zijn met de regering om het vrijwillig portfolio niet in stand te houden en of deze vertegenwoordigers van en uit het onderwijsveld ook voorafgaand aan dat besluit hierover zijn gehoord.

Er is een uitvraag gedaan bij een aantal vertegenwoordigers van het veld. In zijn algemeenheid wordt er door de organisaties gesteld dat het beter is om met het vrijwillig portfolio in de huidige vorm niet door te gaan. Wellicht dat er in de toekomst wel draagvlak komt voor het vastleggen van bekwaamheidsdossier in een overkoepelend systeem, maar dan wordt het beter geacht met een schone lei te beginnen.

De fractieleden van GroenLinks en PvdA vragen of de regering overwogen heeft om het vrijwillig lerarenportfolio vooralsnog tijdelijk overeind te houden in afwachting van de resultaten voor het structureel borgen van bekwaamheidsonderhoud uit het onderwijsveld zelf.

Vanaf de datum van inwerkingtreding van de initiatiefwet, 1 augustus 2022, vervalt de wettelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens voor het lerarenportfolio. Ook als het vrijwillig lerarenportfolio een nieuwe grondslag zou vinden, is de overdracht van benoemingsgegevens via DUO niet meer mogelijk.

Ik ben het met u eens dat het structureel borgen van de bekwaamheidsdossiers van groot belang is voor de positie en de kwaliteit van leraren. Al vanaf 1 augustus 2006 geldt dat besturen verplicht zijn om voor alle leraren een bekwaamheidsdossier bij te houden.

In het bekwaamheidsdossier wordt de ontwikkeling en scholing van leraren bijgehouden. De belangrijkste vormgevers van het bekwaamheidsdossiers zijn de omschrijving van het beroep leraar en de zeggenschap van de leraar. Het professioneel statuut, dat niet uit de wet is gehaald kan hierin een hulpmiddel zijn. Met het professioneel statuut wordt bereikt dat de dialoog tussen leraar en school wordt gevoerd over de professionele ruimte van de leraar binnen de school en dat daarover concrete afspraken over nascholing en ontwikkeling worden vastgelegd. Een andere belangrijke rol in het borgen van de bekwaamheidsdossiers speelt het strategisch personeelsbeleid. Hierbij is het van belang dat het personeelsbeleid wordt gekoppeld aan de doelen in de school en de externe ontwikkelingen die invloed hebben op de school. In het strategisch personeelsbeleid staat de professionele ontwikkeling en de duurzame inzetbaarheid van het personeel centraal. Het voornemen is om het strategisch personeelsbeleid in de wet te verankeren. De schoolbesturen moeten zorgen dat in het strategisch personeelsbeleid de professionalisering en het bekwaamheidsonderhoud van leraren is geborgd. De Inspectie van het Onderwijs kan op basis hiervan toezicht houden dat scholen werk maken van strategisch personeelsbeleid en hiervoor een cyclisch proces hebben ingericht.

De leden van GroenLinks en PvdA beoordeelt de regering de uitspraken van de voormalige Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media tijdens het debat op 9 november 2021 over dit wetsvoorstel: «Allereerst blijven we de ruimte bieden om gebruik te maken van het vrijwillig portfolio. Waar het kan, gaan we dat ook promoten.»⁹ En «Goed, op vrijwillige basis kon dat in ieder geval met een portfolio. Dat is natuurlijk nog geen lerarenregister, maar het is wel heel belangrijk om op die wijze toch het beheer te hebben over je eigen nascholing en de wijze waarop je

⁹ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 18–19.

je verder wilt ontwikkelen.»¹⁰ Aan het eind van dit debat deed de toenmalige Minister over het vrijwillig portofolio nog de volgende uitspraak: «Het is helder waar uw Kamer aan denkt met betrekking tot een aantal van deze aspecten.»¹¹ Gelet op voormelde passages vragen deze leden de regering hoe het mogelijk is dat zij thans schijnbaar zonder nader onderzoek of inhoudelijke argumentatie een andere kant op gaat dan de mening van de Kamer die in het debat duidelijk naar voren kwam. De leden van de fractie van de PVV merken voorts op dat tijdens het debat over het initiatiefvoorstel-Bisschop en Kwint Afschaffing van het lerarenregister en het registervoorportaal op 9 november 2021 de toenmalige Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft aangegeven dat met name de mening van alle vertegenwoordigers van leraren ertoe doen. De fractieleden van de PVV vragen naar het beheer van de leraar over zijn bekwaamheidsdossier en hoe het onderwijsveld breed te betrekken bij de ontwikkeling van onderwijsbeleid of -wetgeving. In dat debat werd het portofolio door de Minister als belangrijk gedefinieerd; «Op die wijze heb je toch het beheer over je eigen nascholing en de wijze waarop je je verder wilt ontwikkelen».

De aangehaalde passage over de ruimte bieden om gebruik te blijven maken van het vrijwillig portofolio en het in beheer hebben van de eigen nascholing zijn onderdeel van een uiteenzetting van mijn ambtsvoorganger over het gevoerde beleid vanaf 2018 tot aan dit initiatief wetsvoorstel. Mijn ambtsvoorganger heeft bij de behandeling van dit initiatief wetsvoorstel in uw Kamer duidelijk toegelicht dat het dit lerarenportofolio helaas niet succesvol genoeg is gebleken om voort te zetten. Voorts is, zoals gewenst door uw Kamer, bekeken of een vrijwillige voorzetting of overname door een private partij mogelijk of wenselijk was. Ik heb u vervolgens in mijn brief ¹² van 17 februari 2022 gemeld dat dit helaas niet het geval is.

De Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,
A.D. Wiersma

¹⁰ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 19.

¹¹ Handelingen I 2021/22, nr. 5, item 6, p. 30.

¹² Kamerstukken I 2021/22, 35 145, H